

قیمت‌گذاری در زنجیره فولاد ایران

مقایسه اجزای صنعت فولاد ایران و ترکیه

عنوان گزارش: قیمت گذاری در زنجیره فولاد ایران
کمیسیون: صنایع
انتشار: امور کمیسیون های تخصصی اتاق ایران
شماره گزارش: ۱۱۰۱۲۶
تابستان ۱۴۰۱

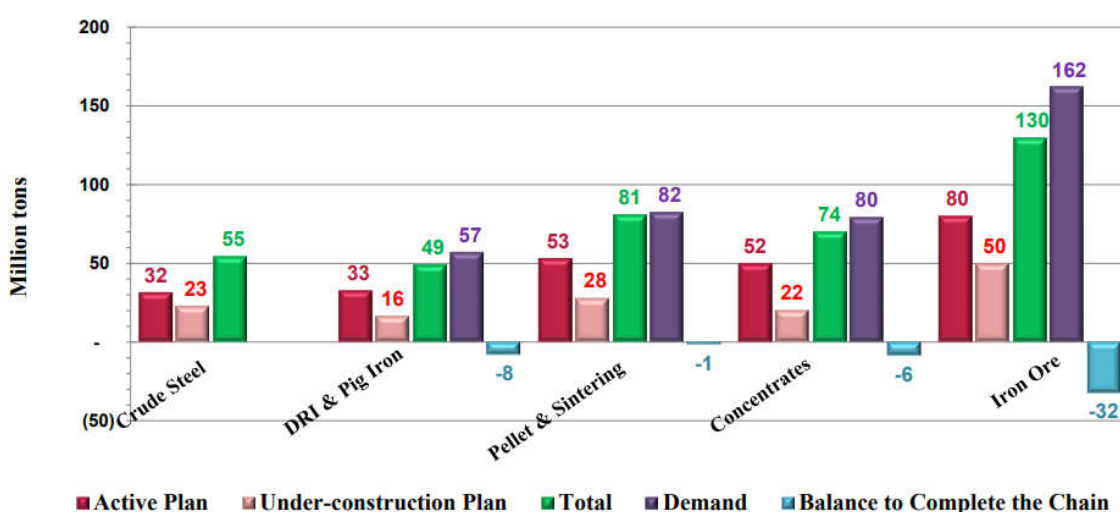
چشم انداز افق ۱۴۰۴ فولاد ایران

بر اساس سند چشم انداز در افق ۱۴۰۴ ایران باید به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در سال برسد.

وضعیت کنونی تولید فولاد ایران

تولید ۳۲ میلیون تن فولاد در سال.

Iran Steel Value Chain Balance in 2025 Vision

6

دلایل فاصله با سند چشم انداز ۱۴۰۴

- تحریم‌ها و انحصار فناوری نزد کشورهای پیشرفته
- مداخله دولت در قالب قیمت گذاری دستوری و عدم ایفای نقش تنظیم گری
- پایین بودن ظرفیت حمل و نقل
- بحران بی آبی
- کمبود برق و گاز
- *- تأمین به موقع مواد اولیه (برای دستیابی به برنامه افق ۱۴۰۴، به استخراج ۱۵۵ تا ۱۶۸ میلیون تن سنگ آهن نیاز است)-
- ((بزرگترین چالش))

دلایل عدم تأمین به موقع مواد اولیه:

- عدم تولید مواد اولیه (گندله) به میزان تولید و نیاز به واردات

- کمبود در کنستانتیره داخلی و نیاز به واردات

- نیاز به سرمایه گذاری در بخش اکتشاف

- وجود انحصار در تولید و فروش مواد اولیه

*- قیمت گذاری دستوری

میزان سود در مراحل زنجیره فولاد:

مارجین زنجیره از قراضه به شمش معادل ۴۷٪ می باشد.

مارجین زنجیره از شمش به میلگرد معادل ۷,۸٪ می باشد.

مهندسی قیمت یا رانت!!!!

رانت محسوسی در معاملات شمش فولادی دیده می شود. تخمین متوسط مارجین ناخالص و تقریبی حوزه نورد میلگرد آجدار نسبت به نرخ شمش القایی حدود ۸٪ درصد است که تفاوت فاحشی با نرخ مارجین شمش و قراضه دارد!!!!

به نظر می رسد که در بورس کالا فشار زنجیره فولاد به شکلی نامتوازی به نفع فولادسازان مهندسی شده است و سهم بیشتر ریسک ها به نوردکاران تحبصص یافته است

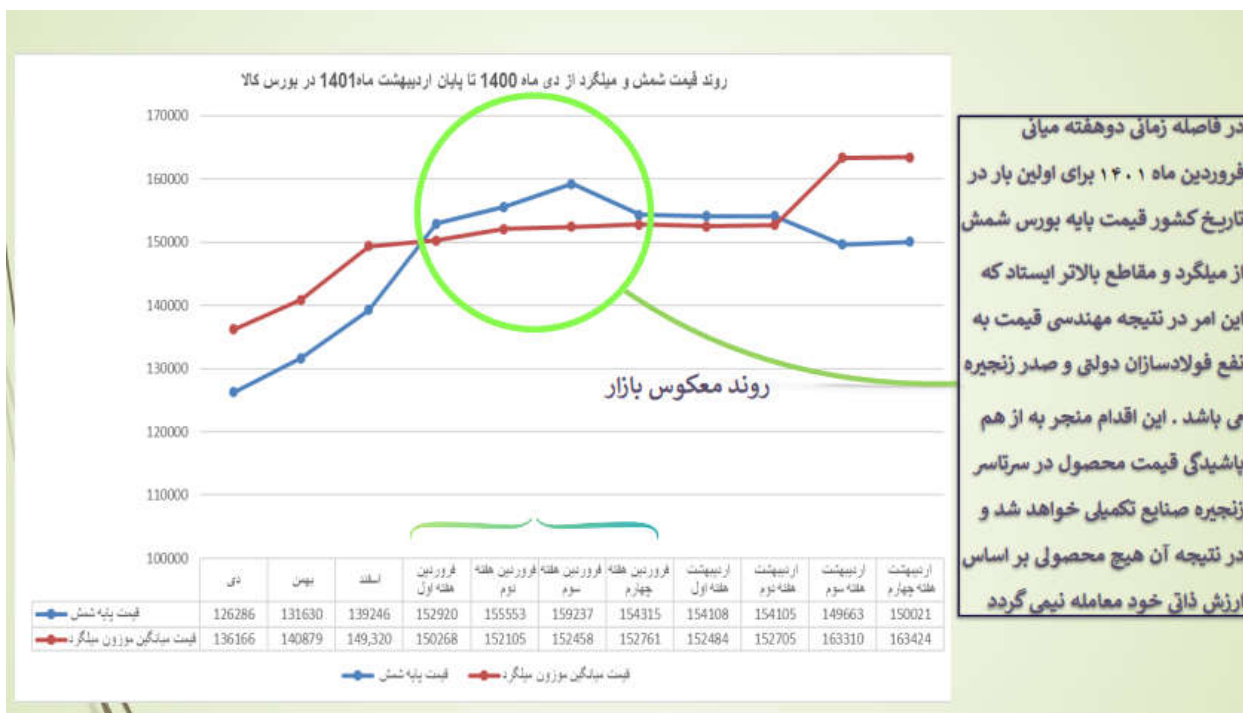
رشد قیمت شمش متناسب با میلگرد نیست

با بررسی روند قیمت شمش فولادی و میلگرد در هفته نخست دی ماه (به عنوان مبنای قیمتی برای وضع عوارض صادراتی) با 28 اردیبهشت سال جاری مشهود است که میلگرد متناسب با قیمت شمش فولادی رشد نداشته ، بنابر آمار های بورس کالا میزان رشد قیمت شمش فولادی 20 درصد بوده در حالیکه میزان رشد قیمت میلگرد طی مدت مذکور 7.8 درصد بوده است.

مقایسه روند قیمت شمش و میلگرد در هفته نخست دی ماه با 28 اردیبهشت

مقایسه روند قیمت شمش و میلگرد در هفته نخست دی ماه 1400 با 28 اردیبهشت 1401			
نام کالا	تاریخ 1400/10/04	تاریخ 1401/02/28	درصد تغییر
قیمت شمش	124929	149966	20
قیمت میلگرد	151638	163424	7.8

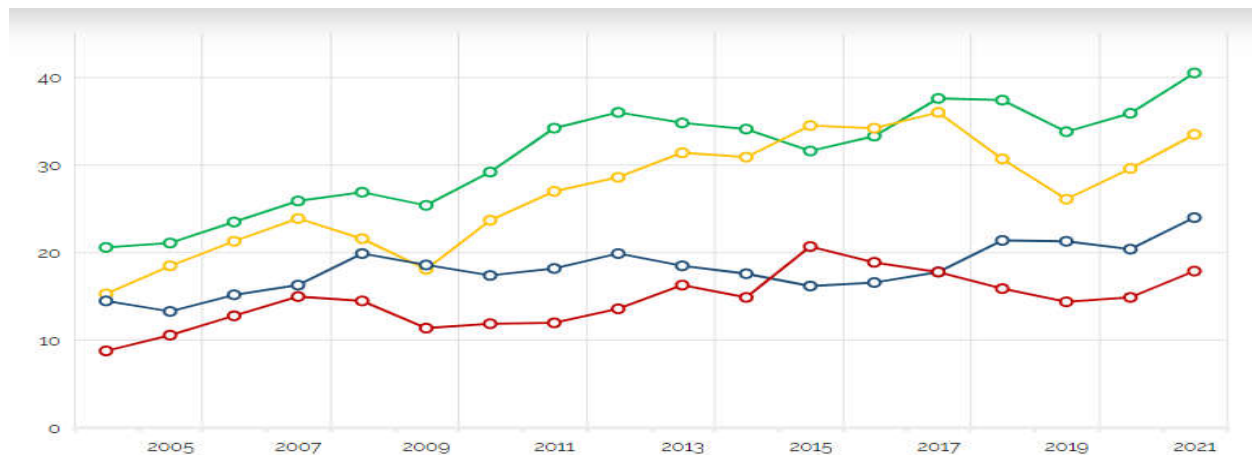
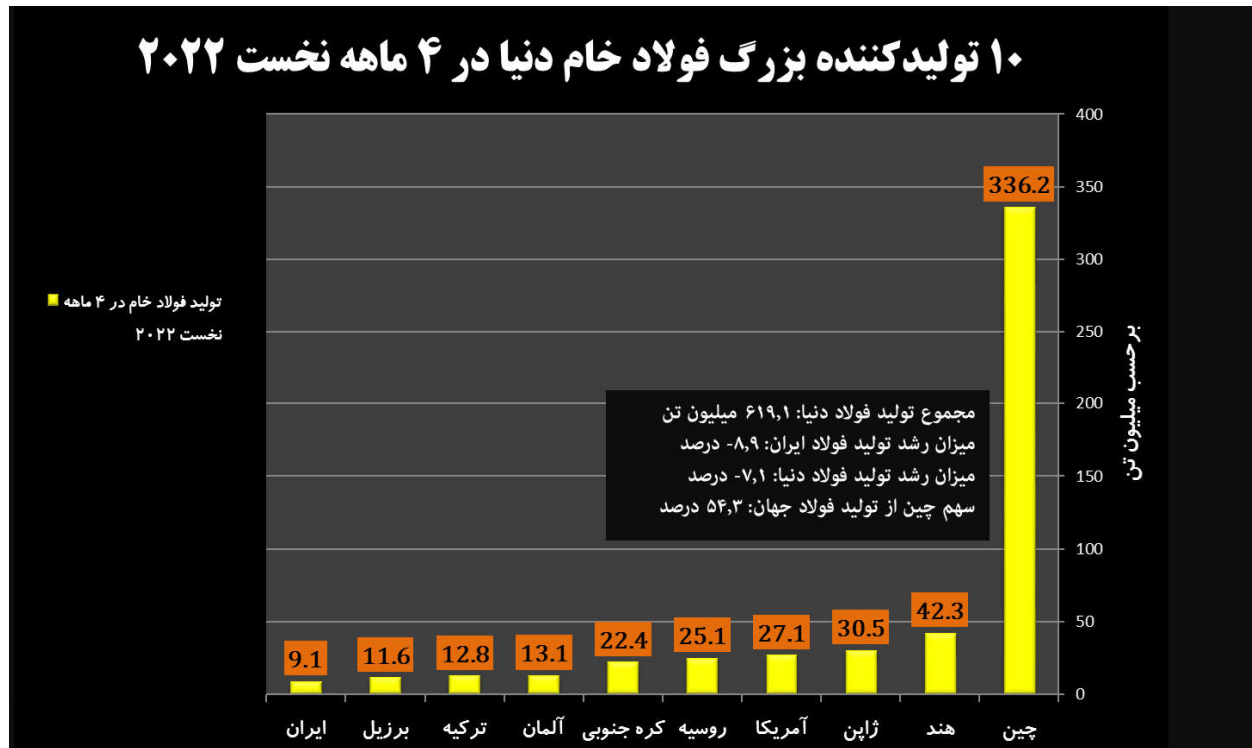

این در حالیست که بر اساس قیمتهای مصوب در بورس کالا سود حاصل از تولید محصولاتی همچون میلگرد حدود ۶٪ و سود حاصل از تولید پروفیل حدود ۱۳٪ می باشد.

این اعداد در شرایطی به تولید کنندگان پایین زنجیره اجبار می شود که افزایش هزینه هایی همچون حمل و نقل ، نیروی کار و غیره از میزان سود حاصل از سرمایه گذاری در این صنایع بصورت مضاعف می کاهد.

در اینجا سوالات کلیدی مطرح می شود که پاسخ به آنها می تواند راهگشای گره موجود در صنعت فولاد کشور شود:

- چرا با وجود تجربیات گذشته در مورد قیمت گذاری دستوری و پیامدهای منفی آن همچنان این روند ادامه دارد؟
- مدل محاسبه ارقام قیمتی با توجه به تغییرات چشم گیر در دیگر متغیرهای هزینه سربار تولید بر چه اساس بوده و با چه هدفی انتخاب می شود؟
- چرا مدل قیمت گذاری با اختلاف به سود صنایع بالادستی زنجیره تولید فولاد است؟ (اختلافی که باعث رکود تولید صنایع تکمیلی شده و به تضعیف چرخه فولاد و در نهایت صادرات مواد پایه می انجامد، فرایندی که جز باعث خروج ارز از کشور و اجبار به واردات محصولات تکمیلی چرخه فولاد نخواهد شد).
- چرا با وجود کمبود مواد پایه تولید صنایع تکمیلی همچون ورق، وجود انحصار تولید مواد اولیه (از سنگ آهن گرفته تا میلگرد) ، توزیع قطره چکانی آن بین صنایع مصرف کننده و اعمال نفوذ در قیمتگذاری توسط تامین کنندگان بزرگ (همچون فولاد مبارکه) که باعث ایجاد رانت و کاهش تولید و سرمایه گذاری در این صنایع می شود، راهکاری اندیشیده نمی شود؟
- چرا با توجه به نیاز صنایع تکمیلی و کمبود ورق برای عرضه و با وجود معادن موجود و قابل برداشت در کشور، تنها به میزان ۵ میلیون تن از نیاز مواد اولیه کشور در داخل تولید می شود؟

	1000 Mio Tons	2020	2021	CNG
Production		35,810	40,360	%12,7
Consumption		29,482	33,377	%13,2
Export		20,316	23,934	%17,8
Import		14,800	17,813	%20,4

میزان تولید فولاد ترکیه در سال ۲۰۲۰ برابر با ۳۵,۸ میلیون تن بوده است که در رتبه بندی جهانی تولید کنندگان فولاد این کشور را در رده ی هشتم و دو رتبه بالاتر از ایران قرار می دهد. تولید ایران در همین سال ۲۹ میلیون تن گزارش شده است.

بر خلاف ایران که وجود صنایع بالادستی در صنعت فولاد نقطه ابتدای مسیر صنایع تکمیلی آن می باشند، کشور ترکیه بدون داشتن معادن و سنگ آهن و با تکیه بر تامین فولاد پایه با خرید قراضه آهن (بزرگترین وارد کننده قراضه آهن در جهان) تبدیل به یکی از قطبهای تولید فولاد در جهان شده است.

این مهم در حالی اتفاق افتاده که هزینه های صنایع فولادی در ترکیه با وجود قیمتهای جهانی انرژی (برق و گاز) که در حدود ۱۰ برابر قیمت حاملهای انرژی در ایران است، محاسبه می شود.

باز هم این سوال مطرح است که چگونه میزان تولیدات کشور همسایه با وجود حاشیه سود پایین تر نسبت به تولیدات فولادی در کشور ما، بیشتر است؟

یکی از مهمترین دلایل تفاوت در مدل قیمت گذاری در این صنایع می باشد، زمانی که میزان عرضه و تقاضا مشخص کننده ی قیمت در بازار خرید و فروش است، میزان حاشیه سود صنایع در هر قسمت از زنجیره فولاد بر اساس نیاز به محصولات مرتبط با آن مشخص می شود، در نتیجه میزان سرمایه گذاری در بخشهای سود آور بیشتر شده و موتور صنعت فولاد حرکتی رو به رشد خواهد داشت.

حرکتی که با مدل قیمت گذاری دستوری با کندی و یا توقف همراه است. جایی که سرمایه گذاران امنیت سرمایه گذاری را پایین دیده و سود خود را گره خورده با سیاستهای انحصاری یک یا چند شرکت بزرگ می بینند، محل مناسبی برای سرمایه گذاری نخواهد بود فلذا رشد این صنایع نیز در حاله ای از ابهام قرار می گیرد.

منابع:

- Global steel innovation forum 2018
- تحلیل اختلاف قیمت شمش و مقاطع فولادی ۲۰۲۲
- Asia steel market visual conference 2020
- www.cib.org.tr/turkishsteel

